

Греков Анатолій Петрович
1927–2022

31 травня 2022 р. пішов із життя Анатолій Петрович Греков – видатний вчений, доктор хімічних наук, професор, академік Української технологічної академії, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки та премії імені Л.В. Писаржевського НАН України.

А.П. Греков народився 13 березня 1929 р. у м. Харкові. Середню освіту здобув у 1945–1948 рр. у м. Берліні (Німеччина), де отримав хороші знання з хімії.

У 1948–1953 рр. навчався на хімічних факультетах Київського та Харківського державних університетів, де будучи студентом працював також лаборантом.

У 1953 р. А.П. Греков одержав диплом за спеціальністю “органічна хімія” і був зарахований лекційним асистентом на кафедру органічної хімії Харківського державного університету. Ще студентом А.П. Греков під керівництвом академіка НАН України Л.М. Литвиненка почав займатися науковою діяльністю, в результаті якої була виконана і успішно захищена у 1957 р. кандидатська дисертація “Вплив загальмованого внутрішнього обертання на реакційну здатність ряду амінопохідних біфенілу”.

У 1959 р. йому було присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю “органічна хімія”.

А.П. Греков був одним з організаторів створення в 1956 р. Харківського філіалу Всесоюзного науково-дослідного інституту хімічних реактивів. Пізніше цей філіал був перейменований в

Інститут монокристалів, який згодом увійшов у систему Національної академії наук. У цей період наукової діяльності А.П. Греков очолював лабораторію синтезу сцинтиляційних матеріалів, де за короткий час були синтезовані і впроваджені в промисловість високоефективні рідинні сцинтилятори.

З січня 1961 р. А.П. Греков почав працювати в Інституті хімії високомолекулярних сполук НАН України старшим науковим співробітником у відділі хімії полімерів. Отримані ним результати досліджень були викладені у докторській дисертації „Дослідження в області органічних похідних гідразину”, яку успішно захистив у 1970 р. за спеціальністю “органічна хімія”.

В 1972 р. А.П. Грекову було присвоєно вчене звання професора за спеціальністю “хімія високомолекулярних сполук”.

У 1970 р. А.П. Греков очолив створену лабораторію гідразинвмісних полімерів для вирішення питань, пов'язаних із синтезом полімерів на основі гідразину та його похідних.

У 1972 р. на базі цієї лабораторії був створений відділ гетероланцюгових полімерів, яким він керував до квітня 1999 р. Основним науковим напрямом відділу були наукові основи синтезу та методи отримання поліадиційних полімерів у водних та органічних середовищах.

У результаті багаторічної роботи науковим колективом під керівництвом А.П. Грекова були створені нові лінійні полімерні матеріали з комплексом цінних властивостей, у т. ч. поліуретано-семікарбазиди, які знайшли застосування при виготовленні м'якої штучної шкіри та пліткових матеріалів багатоцільового призначення. На основі досліджень стійкості пліткових матеріалів були розроблені багат шарові полімерні матеріали, призначені для засобів індивідуального захисту людини від дії хімічно агресивних речовин, у т.ч. сильних окиснювачів, пліткові та декоративно-облицювальні матеріали, а також захисні та антикорозійні еластичні покриття.

Досліджено процес комплексоутворення поліуретанових систем з неорганічними солями та розчинними комплексами деяких перехідних матеріалів. Отримані модифіковані поліуретани мають комплекс спеціальних властивостей.

Проведені фундаментальні дослідження теоретичних основ створення водних дисперсій поліуретанових іономерів з комплексом прогнозованих властивостей та показана можливість спрямованого їх регулювання складом вихідних компонентів, подовжувача макроланцюга та протонуючого агента, що дало змогу вперше у нашій країні організувати дослідне виробництво поліуретанових водних дисперсій з широким діапазоном властивостей. Цей новий перспективний напрям полімерної хімії дає можливість вирішити проблему захисту навколишнього середовища шляхом організації безвідходної технології виготовлення поліуретанових дисперсій, що забезпечує високий рівень техніки безпеки технологічного процесу та покращення умов праці на виробництві.

А.П. Греков – автор понад 500 наукових праць, у т. ч. 110 авторських свідоцтв і патентів на винаходи, 4-х монографій, ним зроблено понад 200 доповідей на державних і міжнародних конференціях. Серед його учнів 3 доктори та 20 кандидатів хімічних наук.

А.П. Греков нагороджений медалями СРСР, почесними грамотами НАН України.

За багаторічну плідну наукову та науково-організаційну роботу в області хімії високомолекулярних сполук і значний внесок у прискорення науково-технічного прогресу, підготовку наукових кадрів і активну участь у суспільному житті А.П. Грекову присвоєно почесні звання «Кращий винахідник НАН України», «Винахідник СРСР», він нагороджений 5 медалями ВДНГ СРСР.

А.П. Греков був стипендіатом державної стипендії Президента України, академіком Української технологічної академії та її першим віце-президентом.

Всі, хто знав Анатолія Петровича Грекова і працював з ним, щиро поважали його як видатного вченого, талановитого педагога, керівника та організатора науки.

Світла пам'ять про Анатолія Петровича Грекова – талановитого вченого, вимогливу і шляхетну людину, назавжди залишиться в серцях його колег, учнів, друзів і знайомих.